

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет економічних наук

Кафедра управління земельними ресурсами

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

“18” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА ФАХОМ

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Розробник

Завідувач кафедри розробника

Завідувач кафедри спеціальності

Гарант освітньої програми

В.о. декана факультету

Начальник НМВ

Лазарева О.В.

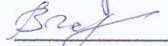
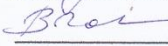

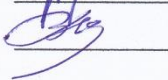
Горлачук В.В.

Горлачук В.В.

Горлачук В.В.

Філімонова О.Б.

Калініченко В.І.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Миколаїв – 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Методологія наукових досліджень	
Галузь знань	19 «Архітектура та будівництво»	
Спеціальність	193 «Геодезія та землеустрій»	
Спеціалізація (якщо є)	-	
Освітня програма	Освітньо-професійна програма «Геодезія та землеустрій»	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна дисципліна	
Курс навчання	V	
Навчальний рік	2019-2020	
Номер семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	9	-
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	- практичні заняття - 30 год. - години самостійної роботи – 60 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	33 %	
Мова викладання	Українська	
Форма проміжного контролю	Контрольні роботи	
Форма підсумкового контролю	Залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок щодо здійснення науково-дослідної роботи, у процесі якої вони уміли б правильно формулювати проблеми, розробляти та обґрунтовувати шляхи та методи їх ефективного вирішення. Опанування предметом дисципліни сприятиме правильній організації, успішному написанню та захисту магістерської кваліфікаційної роботи за фахом.

Завдання:

- формування сутнісних уявлень про економічну науку як міждисциплінарну науку;
- опанування концептуально методологією наукового пізнання;
- показати значення науково-дослідної роботи;

- з'ясування змісту та функціонального призначення загальнонаукових та конкретно-специфічних методів, принципів дослідження різноманітних явищ і процесів;

- проаналізувати основні методологічні засади формування наукової інтуїції та мислення, напрямки та концепції сучасної науки;

- сформулювати вміння і навички у виборі напряму наукового дослідження, розробці програми та проведенні наукових досліджень;

- набуття досвіду логічного викладу та правильного оформлення результатів економічних досліджень і магістерських робіт для прилюдного захисту.

Дисципліна «Методологія наукових досліджень» відноситься до дисциплін циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення дисципліни: засвоєння таких дисциплін як науково-дослідна робота в геодезії, картографії та землеустрою, науково-дослідна робота в управлінні землекористуванням, організація і управління виробництвом, економічна теорія.

Очікувані результати навчання: кваліфіковане написання магістерської роботи; опанування основ проведення дослідження та планування експериментів у науково-дослідній роботі; формування у магістрів теоретичного та практичного підґрунтя для ефективного та кваліфікованого проведення наукових досліджень.

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- поняття, цілі та функції науки;
- класифікацію наук, організаційну структуру науки;
- основи методології теоретичних та емпіричних досліджень;
- принципи пошуку та збору наукової інформації;
- загальнонаукові та спеціальні методи досліджень;
- методика підготовки та оформлення курсових та магістерських робіт.

має вміти:

- планувати основні етапи проведення наукових досліджень;
- використовувати на практиці сучасні методи дослідження;
- аналізувати та інтерпрувати літературні та експериментальні дані;
- оформлювати кваліфікаційні роботи та наукові публікації;
- правильно оформлювати результати наукових досліджень.

Програмні компетенції
(Методологія наукових досліджень – ОПП-1, МАГ)
ЗК7, ФК12, ФК13, ФК14, ПРН12

- *загальні компетенції:*

- 1) здатність працювати як самостійно, так і в команді, планувати та керувати часом, організовувати власну діяльність та діяльність групи осіб при вирішенні завдань професійної діяльності та особистісного розвитку.

- *фахові компетентності:*

- 1) уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами збалансованого розвитку та впливу на навколишнє середовище;
- 2) уміння аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення;
- 3) використання відповідної термінології та форм вираження у професійній діяльності.

- *програмні результати навчання*

- 1) вміти використовувати методи та методики проведення наукових та прикладних досліджень; знати методологію системних досліджень, методів дослідження та аналізу складних об'єктів та процесів, розуміти їх складність, їх різноманіття, багатофункціональність для розв'язання прикладних завдань в галузі професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Загальний обсяг
1	Наука і наукові дослідження в сучасному світі	=	2	4	6
2	Методологія наукових досліджень	=	2	4	6
3	Інформаційна база наукових досліджень	=	2	4	6
4	Характеристика та етапи проведення наукового дослідження	=	2	4	6
5	Процес проведення наукового дослідження	=	2	5	7
6	Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідної роботи	=	2	4	6
7	Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт	=	4	4	8
8	Наукові статті, тези, доповіді	=	2	5	7
9	Презентація наукових робіт	=	2	5	7
10	Захист наукових робіт	=	2	5	7
11	Дисертаційні роботи та їх види	=	2	4	6
12	Автореферат дисертації, методика його написання та оформлення	=	2	4	6
13	Методика виконання дисертаційного дослідження	=	2	4	6
14	Культура наукової мови	=	2	4	6
	Всього за курсом	=	30	60	90

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План практичних (семінарських) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1 Наука та наукові дослідження в сучасному світі (2 год)</p> <p>1) Наука як система знань. 2) Історичні передумови виникнення науки. 3) Основні поняття науки. 4) Основні етапи розвитку науки. 5) Класифікація наук. 6) Методологія науки. Наукознавство. 7) Ознаки наукового дослідження.</p>

	8) Основні види наукових досліджень.
2	Тема 2 Методологія наукових досліджень (2 год) 1) Поняття методології в наукових дослідженнях. 2) Основні засоби науково-технічного дослідження. 3) Формулювання теми наукового дослідження. 4) Формулювання мети наукового дослідження. 5) Формулювання задач наукового дослідження. 6) Методологія теоретичних досліджень. 7) Методологія експериментальних досліджень. 8) Методологія наукових досліджень у землекористуванні. 9) Методика наукових досліджень у землекористуванні. 10) Вплив результатів наукових досліджень на економіку різних галузей людської діяльності.
3	Тема 3 Інформаційна база наукових досліджень (2 год) 1) Документальні джерела інформації. 2) Види документів. 3) Статистична інформація. 4) Масова інформація. 5) Правова інформація. 6) Соціологічна інформація. 7) Інформаційно-пошукові системи органів НТІ. 8) Інформаційно-пошукові системи ручного пошуку. 9) Механізовані інформаційно-пошукові системи. 10) Автоматизовані інформаційно-пошукові системи. 11) Системи автоматичного індексування і пошуку. 12) Пошук патентних матеріалів 13) Аналіз та опрацювання інформації
4	Тема 4. Характеристика та етапи проведення наукового дослідження (2 год) 1) Сутність наукового дослідження. 2) Фундаментальні наукові дослідження. 3) Прикладні наукові дослідження. 4) Об'єкт наукового дослідження. 5) Характеристика наукових досліджень. 6) Ознаки, за якими класифікують систематизовані наукові знання. 7) Етапи проведення наукових досліджень.
5	Тема 5. Процес проведення наукового дослідження (2 год) 1) Виникнення ідеї наукового дослідження. 2) Формулювання теми дослідження. 3) Висування гіпотези наукового дослідження. 4) Вибір літературних джерел дослідження. 5) Складання змісту роботи. 6) Завдання, що вирішуються в процесі роботи. 7) Систематизація накопиченого матеріалу відповідно до плану роботи. 8) Проведення експерименту, узагальнення наукових фактів та результатів. 9) Аналіз результатів дослідження. 10) Оформлення результатів дослідження. 11) Впровадження та визначення ефективності наукових досліджень.
6	Тема 6. Загальні вимоги та правила оформлення науково-дослідної роботи (2 год) 1) Правила оформлення наукових робіт. 2) Загальні вимоги оформлення наукових робіт. 3) Нумерація сторінок в наукових роботах.

	<ul style="list-style-type: none"> 4) Ілюстрації в наукових роботах. 5) Формули в наукових роботах. 6) Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. 7) Оформлення спису використаних джерел. 8) Рецензування науково-дослідних робіт.
7	<p>Тема 7. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт (2 год) Блок А</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Форми узагальнення результатів наукових досліджень. 2) Оформлення результатів наукової роботи. 3) Види наукових робіт.
8	<p>Тема 7. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт (2 год) Блок Б</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Особливості написання рефератів. 2) Вимоги до написання основної частини реферату. 3) Мова та стиль наукової роботи. 4) Складання та оформлення звітів з НДР.
9	<p>Тема 8. Наукові статті, тези, доповіді (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Види наукових статей. 2) Структура наукової статті. 3) Правила, які слід дотримуватися при написанні наукових статей. 4) Тези доповіді. 5) Структура та оформлення тез. 6) Доповідь на семінарі. 7) План роботи над доповіддю.
10	<p>Тема 9. Презентація наукових робіт (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Тема науково-дослідної роботи. 2) Актуальність проблеми та науковий апарат. 3) Чітке обґрунтування актуальності досліджуваної проблеми. 4) Науковий апарат та завдання дослідження. 5) Загальні правила оформлення наукової роботи. 6) Завдання та основні поняття. 7) Результати дослідження. 8) Висновки до наукової роботи.
11	<p>Тема 10. Захист наукових робіт (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Виступ з доповіддю за темою дослідження. 2) Сприйняття доповіді дослідження. 3) Відповіді на поставлені запитання. 4) Активна кваліфікована участь у дискусії.
12	<p>Тема 11. Дисертаційні роботи та їх види (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Дисертація як вид наукової роботи. 2) Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук (PhD). 3) Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук. 4) Кваліфікаційні ознаки дисертацій. 5) Основні вимоги, що висувуються до дисертацій.
13	<p>Тема 12. Автореферат дисертації, методика його написання та оформлення (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Структура та призначення автореферату. 2) Загальна характеристика роботи. 3) Актуальність теми. 4) Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. 5) Мета та завдання дослідження. 6) Об'єкт, предмет, методи дослідження.

	<ul style="list-style-type: none"> 7) Наукова новизна одержаних результатів. 8) Практичне значення одержаних результатів. 9) Особистий внесок здобувача. 10) Апробація результатів дослідження. 11) Публікації. 12) Структура та обсяг дисертації. 13) Основний зміст роботи. 14) Висновки. 15) Список опублікованих праць за темою дисертації. 16) Анотація.
14	<p>Тема 13. Методика виконання дисертаційного дослідження (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Загальна методика наукової творчості. 2) Етапи виконання дисертаційного дослідження. 3) Технологія роботи над дисертацією. 4) Основні вимоги до оформлення дисертацій. 5) Вибір теми дисертаційного дослідження. 6) Складання плану дисертації. 7) Вивчення літературних джерел. 8) Методи добору фактичних матеріалів та огляду літератури. 9) Процес підготовки рукопису дисертації.
15	<p>Тема 14. Культура наукової мови (2 год)</p> <ul style="list-style-type: none"> 1) Функціональні різновиди сучасної української літературної мови. 2) Особливості формування мови економічної науки. 3) Специфіка наукової мови.

4.2. Завдання для самостійної роботи

Презентація

Презентація це представлення результатів самостійної роботи студента з опрацювання обраної теми, питання.

Мета презентації – набуття студентами навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження.

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ПРЕЗЕНТАЦІЙ

- стислий виклад матеріалу, максимальна інформативність тексту;
- 12-15 слайдів (powerpoint);
- ретельно структурована інформація з акцентом на практичні аспекти питання, проблеми, завдання, тощо;
- використовуйте табличні форми подання інформації (діаграми, схеми) для ілюстрації найважливіших фактів, що дасть змогу подати матеріал компактно й наочно;
- пояснення треба розміщувати якнайближче до ілюстрацій, із якими вони мають з'являтися на екрані одночасно.

Питання для обговорення

1. Історичні передумови виникнення науки.
2. Історія виникнення університетів в Україні.
3. Науково-дослідна робота поза навчальним процесом.
4. Наукознавство та його характерні риси.
5. Національна система науково-технічної інформації.
6. Етапи розвитку науки.
7. Методологія в науці.
8. Фундаментальні науки, їх ознаки.
9. Прикладні науки, їх ознаки.
10. Поняття «наука» в сучасній практиці.
11. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти.
12. Підготовка спеціалістів у сфері землеустрою.
13. Історія розвитку землевпорядної науки.
14. Професійна діяльність у сфері землеустрою.
15. Основні етапи підготовки магістерської роботи.
16. Роль інформації в наукових дослідженнях.
17. Наукова публікація та основні вимоги до неї.
18. Інформація та її роль в наукових дослідженнях.
19. Наукова монографія, особливості її написання.
20. Основні структурні елементи тексту наукової статті.
21. Правила підготовки тез наукової доповіді.
22. Методи, що застосовуються на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень.

23. Етикет ділового листування.
24. Процес опрацювання інформації.
25. Індивідуальні науково-дослідні завдання.
26. Збірники наукових праць, їх види.
27. Землевпорядні факультети в університетах України.
28. Науково-дослідна робота поза навчальним процесом.
29. Форми науково-дослідної роботи.
30. Методологія в науці.

Тема аналітичних робіт

1. Поняття «мозкової атаки» та її види.
2. Послідовність виконання магістерської роботи.
3. Обґрунтування показників оцінювання наукової діяльності.
4. Розробка програми власного дослідження обраної теми.
5. Технологія наукових досліджень
6. Магістерська робота: вибір теми, структура та алгоритм виконання.
7. Технологія проведення наукових досліджень
8. Обґрунтування вибору методу соціально-економічних досліджень.
9. Спеціальні методи наукових досліджень.
10. Класифікація методів наукових досліджень.
11. Оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику.
12. Організація науково-дослідної роботи магістрів.
13. Основні поняття і категорії наукової методології.
14. Концептуальні основи наукового пізнання.
15. Характеристика гіпотези та її сутність.
16. Поняття наукової проблеми: визначення проблемної ситуації, постановка проблеми, класифікація проблем.
17. Передумови наукового мислення і діяльності.
18. Основа методології: наукове дослідження, об'єкт, мета, завдання, тема дослідження, науковий напрям, результат, метод, методологія.
19. Системи методів дослідження: загальнонаукові, конкретно наукові та спеціальні методи.
20. Методи теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах теоретичного знання.
21. Методи спостереження, вимірювання, опису, експерименту та їх роль у дослідженні.
22. Методи перевірки результатів наукового дослідження.
23. Процес наукового дослідження та його характеристика.
24. Збирання та відбір інформації для проведення дослідження.
25. Поняття актуальності дослідження та визначення ступеня його наукової розробки.
26. Вибір методології, теоретичних положень дослідження.
27. Класифікація наукових досліджень.

- 28.Продукція наукових досліджень: теоретичні і науково-методологічні положення, методики, рекомендації.
- 29.Види систематизації результатів дослідження та їх зміст.
- 30.Упровадження результатів закінчених досліджень та оцінка їх ефективності.

4.3. Форми і методи навчання та викладення дисципліни

Основними **формами навчання** є **практичні та групові** заняття, які передбачають оволодіння системою практичних професійних умінь та навичок з навчальної дисципліни та передбачають проведення аналізу соціально-економічного розвитку сільських територій. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні курсу.

Основними **методами навчання** є словесний метод, такий як пояснення та практичний метод, що передбачає розв'язання вправ, завдань, тестів.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Забезпечення освітнього процесу здійснюється із застосуванням системи дистанційного навчання Moodle 3.3, в рамках якої для студентів розміщено в мережу лекції, перелік екзаменаційних питань, питання до контрольних робіт, ККР з дисципліни, тести, ситуаційні завдання).

5. Підсумковий контроль

Форми і методи підсумкового контролю

Перелік питань підсумкового контролю (залік).

Формою підсумкового контролю є залік. **Залік** — це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, що проводиться як контрольний захід під час залікового тижня.

Перелік питань підсумкового контролю (залік)

1. Історичні передумови виникнення науки.
2. Сутність та функції науки.
3. Основні етапи розвитку науки.
4. Класифікація наук.
5. Методологія науки.
6. Основні задачі наукознавства.
7. Методологічні основи системного дослідження.
8. Вищі навчальні факультети, що здійснюють підготовку землевпорядного профілю.
9. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти.
10. Зміст професії інженера-землевпорядника.
11. Науково-дослідна робота як невід'ємний елемент навчального процесу.
12. Науково-дослідна робота, що здійснюється поза навчальним процесом.
13. Науково-організаційні заходи.
14. Організація методики проведення наукових досліджень.
15. Індивідуальні навчально-дослідницькі завдання.
16. Предметні наукові гуртки.
17. Оформлення результатів дослідження.
18. Магістерські роботи.
19. Наукові доповіді.
20. Наукова інформація.

21. Науково-технічна інформація.
22. Основні галузі інформації.
23. Національна система науково-технічної інформації.
24. Види інформації.
25. Джерела інформації.
26. Режими доступу до інформації.
27. Офіційні документи, що мають обмежений доступ.
28. Наукова інформація в документах.
29. Монографії.
30. Автореферати дисертацій.
31. Препринти.
32. Депоновані рукописи.
33. Тези доповідей конференції (симпозіуму).
34. Матеріали конференції (симпозіуму).
35. Збірники наукових праць.
36. Наукові журнали.
37. Енциклопедії.
38. Найбільш поширені інформаційно-пошукові системи ручного пошуку.
39. Універсальна десяткова класифікація.
40. Бібліотечно-бібліографічна класифікація.
41. Інформаційно-пошукові системи органів НТІ.
42. Міжнародний класифікатор винаходів.
43. Пошук патентних матеріалів.
44. Аналіз та опрацювання інформації.
45. Бібліографія.
46. Виписки.
47. Анотації.
48. Способи складання конспектів.
49. Наукова робота.
50. Сутність наукового дослідження.

51. Стратегія і тактика дослідження.
52. Мета наукового дослідження.
53. Фундаментальні наукові дослідження.
54. Прикладні наукові дослідження.
55. Об'єкт та предмет дослідження.
56. Систематизація наукових знань.
57. Етапи проведення наукових досліджень.
58. Виникнення ідеї дослідження.
59. Формулювання теми дослідження.
60. Вибір літературних джерел.
61. Складання змісту науково-дослідної роботи.
62. Формулювання гіпотези наукового дослідження.
63. Завдання наукового дослідження.
64. Визначення методології дослідження.
65. Робота з систематизації накопиченого матеріалу відповідно до плану роботи.
66. Статистична обробка наукових матеріалів.
67. Складання розширеного плану науково-дослідної роботи.
68. Літературне оформлення результатів дослідження.
69. Правила формулювання доповіді.
70. Поняття наукової інформації.

Типові вправи для розв'язування (тести)

1. Процес вивчення певного об'єкта (предмета або явища) з метою встановлення закономірностей його виникнення, розвитку і перетворення в інтересах раціонального використання у практичній діяльності людей - це:

- 1) наукове дослідження;
- 2) емпіричне дослідження;
- 3) фундаментальне дослідження;
- 4) прикладне дослідження.

2. Сучасне наукове дослідження здійснюється на таких рівнях:

- 1) теоретичному;
- 2) практичному;
- 3) емпіричному і методичному;
- 4) фундаментальному і прикладному.

3. Методологія науки - це:

- 1) вчення про принципи побудови, форми і способи відображення науково-пізнавальної дійсності;
- 2) розробка систем наукової організації праці вчених та їх досліджень;
- 3) дослідження і нормативне забезпечення взаємовідносин у науковому колективі;
- 4) наука про структуру, логічну організацію, способи, принципи, методи, засоби і норми науково-пізнавальної діяльності.

4. У сучасних дослідженнях застосовуються такі рівні методології:

- 1) практичний і теоретичний;
- 2) філософський і загальнонауковий;
- 3) конкретного дослідження, техніки і методики отримання емпіричних результатів;
- 4) всі зазначені вище.

5. Методика - це:

- 1) вчення про методи пізнання та перетворення дійсності;
- 2) сукупність прийомів, методів та процедур дослідження;
- 3) узагальнення ідей науковців;
- 4) проведення досліджень практичної реалізації ідеї.

6. Метод - це:

- 1) засіб дослідження мети, спосіб пізнання явищ дійсності в їх взаємозв'язку та розвитку;
- 2) засіб пізнання, спосіб відтворення в мисленні досліджуваного об'єкта;
- 3) потреба і місце застосування наукових прийомів у процесі дослідження;
- 4) спосіб дослідження явищ, який визначає планомірний підхід до їх наукового пізнання та встановлення істини.

7. Методологія не дозволяє:

- 1) сформулювати уявлення про послідовність руху дослідника;
- 2) обґрунтувати використання світогляду дослідника у процесі пізнання;
- 3) вирішити конкретне завдання наукового дослідження;
- 4) визначити науковий підхід щодо пізнання обраного явища дійсності.

8. Методи наукового пізнання поділяються на (зайве виключити):

- 1) прагматичні;
- 2) теоретичні;

- 3) проміжні (емпірично-теоретичні);
- 4) емпіричні.

9. Загальнофілософські методи - це методи, що:

- 1) виокремлюються залежно від рівнів пізнання;
- 2) формулюють загальнометодичні принципи дослідження;
- 3) використовуються для вирішення специфічних задач;
- 4) відсутня правильна відповідь.

10. Загальнонаукові методи - це методи, що:

- 1) виокремлюються залежно від рівнів пізнання;
- 2) застосовуються для вирішення специфічних завдань;
- 3) формулюють загально-методичні принципи дослідження;
- 4) всі зазначені вище відповіді правильні.

11. До емпіричних методів дослідження належать:

- 1) аналіз і синтез, індукція і дедукція;
- 2) формалізація, гіпотетичний і аксіоматичний;
- 3) спостереження, експеримент;
- 4) порівняння, анкетування, вимірювання.

12. В основу якого методу наукового дослідження покладено розчленування цілого на складові в думці або практично, які аналізуються у межах єдиного цілого?

- 1) системний підхід;
- 2) метод конкретизації;
- 3) метод аналізу;
- 4) метод сходження від абстрактного до конкретного.

13. Системний підхід у дослідженні характеризується:

- 1) вивченням явища як цілісного процесу з узгодженням з теру функціонування його складових;
- 2) аналітичним вивченням складових компонентів, що утворюють цю систему;
- 3) розподілом системи на підсистеми, що разом утворюють цю систему;
- 4) всі зазначені вище.

14. Науковий спосіб пізнання сутності економічних явищ через визначення їх структури, змісту та взаємозв'язків - це:

- 1) структурний аналіз;
- 2) економічний аналіз;
- 3) функціональний аналіз;
- 4) кореляційний аналіз.

15. Вид пізнавальної діяльності, спрямований на визначення тенденцій динаміки конкретного об'єкта на основі аналізу його стану у минулому та поточному стані, - це:

- 1) прогнозування;
- 2) моделювання;
- 3) абстрагування;
- 4) групування.

«0» *варіант залікового білету з зазначенням максимальної кількості балів за кожне виконане завдання*

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Напрямок підготовки: 193 «Геодезія та землеустрій»

Семестр **9**

Навчальна дисципліна **Методологія наукових досліджень**

ЗАЛКОВИЙ БІЛЕТ № «0»

1. Організація методики проведення наукових досліджень. (20 балів)

Тест

Системний підхід у дослідженні характеризується:

- 1) вивченням явища як цілісного процесу з узгодженням характеру функціонування його складових;
- 2) аналітичним вивченням складових компонентів, що утворюють цю систему;
- 3) розподілом системи на підсистеми, що разом утворюють цю систему;
- 4) всі зазначені вище.

(10 балів)

Затверджено на засіданні
кафедри, циклової комісії

Протокол № _____ від „____” _____ 20____ року

Завідувач кафедри, голова циклової комісії _____
(підпис)

Екзаменатор _____
(підпис)

В.В. Горлачук
(прізвище та ініціали)

О.В. Лазарєва
(прізвище та ініціали)

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Презентація	5
2	Тези доповіді	16
3	Тестування	5
4	Аналітичні роботи	20
5	Питання для обговорення	10
6	Індивідуальна робота в аудиторії	14
7	Залік	30
	Всього	100

Критерії оцінювання завдань для досягнення максимальної кількості балів

Презентація - стислість, лаконічність та завершеність викладу інформації на слайдах, їх максимальна кількість для презентації результатів виконання проблемних ситуацій за темами 1-11 – 15 слайдів.

Тези доповіді – стисло, реферативним чином сформульовані основні положення доповіді, яка має відбутися безпосередньо під час проведення конференції, метою яких є – зацікавити та залучити фахівців, підготувати слухачів секційного засідання з метою покращення сприйняття інформації та ініціювання конструктивної дискусії або діалогу відповідно до тематики.

Тестування – є засобом контролю та діагностики знань студентів, призначені для самоконтролю та перевірки знань, що передбачає **вибір однієї або кількох правильних відповідей** (тестове завдання цієї форми складається з двох частин: умови, яка описує певну проблему та ставить завдання перед студентами; варіантів відповідей, серед яких, як мінімум, одна є правильною чи найкращою відповіддю, а решта – неправильні відповіді.

Аналітичні роботи – стор. 10-11 даної робочої програми. Проводиться зі студентами з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних творчих здібностей з метою формування аналітичних вмінь. Цей підхід втілює в собі наступні ідеї: закріплення теоретичних знань з дисципліни; набуття навичок професійної діяльності; підвищення пізнавального інтересу до навчальної дисципліни; сприяє розвитку дослідницьких, комунікативних і творчих навичок та критичного мислення.

Питання для обговорення – передбачає відповіді на питання, що розміщені на стор. 9-10 цієї робочої програми. За одне питання виставляється 5 балів, тобто студент повинен принаймні два рази виступити із запропонованими темами для обговорення.

Індивідуальна робота в аудиторії – передбачає відповіді на питання під час групових занять.

Поточний контроль		Проміжний контроль
Індивідуальна робота в аудиторії		
1	T 1	Конференція (тези доповіді)
1	T 2	
1	T 3	
1	T 4	
1	T 5	
1	T 6	
1	T 7	
1	T 8	
1	T 9	
1	T 10	
1	T 11	
1	T 12	
1	T 13	
1	T 14	
16		
20	Аналітичні роботи	Проміжний контроль
5	Тестування	
5	Презентація	
10	Питання для обговорення	
30	Підсумковий контроль - залік	
100	Сума	

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Мальська М. П. Організація наукових досліджень : навчальний посібник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 136 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.
3. Данильян О. Г. Д Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2017. – 448 с.
4. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.
5. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
6. Методологія наукових досліджень [Текст]: навч.посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г.Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.: НТУУ «КПІ», 2015.-276 с.
7. Методологія наукових досліджень [Текст]: навч.посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г.Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.: НТУУ «КПІ», 2015.-276 с.

7.2. Додаткові:

2. Горлачук В.В. Методичні рекомендації до виконання дипломних робіт магістра зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» / В.В. Горлачук, О.В. Лазарєва. - Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. – 40 с.

3. Третяк А.М., Третяк В.М., Дорош Й. М., Дорош О.С. Професій землевпорядника на ринку праці. Землевпорядник вісник. – № 4. – 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zemvisnuk.com.ua/news/p-dgotovka-kadr-v-propozits-vchenikh>

3.Про оприлюднення дисертацій та відгуків офіційних опонентів: Наказ Міністерства освіти і науки України № 758 від 14 липня 2015 року. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0885-15>

5. Порядок присудження наукових ступенів (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р. і № 1159 від 30.12.2015 р.): Постанова Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<https://www.vnmu.edu.ua/index.php?model=vchenarada&view=download&id>.

5. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), який затверджено постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: ief.org.ua/wp-content/uploads

6. Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.inter-pedagogika>.

7. Методологія науки – Fajr [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.

7. Економічні, екологічні та соціальні аспекти використання земельних ресурсів в Україні: колективна моногр. / за ред. д-ра екон. наук, професора, чл.-кор. НААН О.В. Ульянченка; Харк. нац. аграр. ун-т. – Х: Смугаста тип., 2015. – 320 с.